

MCafé

MAATSCHAPPELIJK

Realiteit of vrome wens? De patstelling voorbij

'Gezocht: ruimte voor het dier'

Innovatie; de volgende stap naar dierenwelzijn

Al jarenlang discussiëren maatschappelijke organisaties, retail, verwerkende industrie, primaire producenten en productschappen over dierenwelzijn. Met succes, Nederland is binnen Europa een voorloper op het gebied van dierenwelzijn. Tijdens het Maatschappelijk Café 'Gezocht: ruimte voor het dier' bleek dat samenwerking tussen partijen essentieel is.

De bijeenkomst was onderdeel van de vierde serie Maatschappelijk Cafés van adviesbureau Schuttelaar & Partners en werd georganiseerd samen met de Productschappen Vee, Vlees en Eieren (PVE) en Wageningen Universiteit & Researchcentrum (Wageningen UR). Vier sprekers gaven hun visie op dierenwelzijnverbetering en productinnovatie. Een maatschappelijk panel, bestaande uit Helga van Veen, hoofd groep beleid, dier en maatschappij van de Dierenbescherming en journalist René Didde stelde kritische vragen aan de sprekers. Tijdens het daarop volgende Lagerhuisdebat debatteerden de aanwezigen onder andere over het drukken van de kostprijs, kwaliteitsvlees en castratie van varkens.

Samenwerken

Jos Ramekers, voorzitter van de Productschappen Vee, Vlees en Eieren, start met een variant op het gezegde van Mao 'Laat duizend bloemen bloeien' "Laat onze landbouwhuisdieren bloeien en geef hun eigenaren wat meer de ruimte". Volgens Ramekers is de discussie gestrand in een hopeloos debat over de consument die weigert zijn portemonnee te pakken voor een dier-vriendelijk product waaraan je niet kunt zien dat het maken ervan meer geld heeft gekost. "We moeten ophouden alle heil te verwachten van nationale overheidsregelgeving, want niet alleen de overheid is

Genoeg ruimte?

foto: Zefa

verantwoordelijk voor een maatschappelijk verantwoorde productie, ook de retail en de verwerkende industrie spelen een rol."

Op de vraag van Helga van Veen wat maatschappelijke organisaties met PVE moeten, antwoordt Ramekers: "Voor het scharrelei hebben we een platform opgericht met de keten en de maatschappelijke organisaties. Graag zouden we ook voor andere sectoren zo'n platform oprichten, daar hebben we jullie bij nodig."

Kostprijsbeheersing

Volgens **Siem Korver**, directeur Agrifood Relations van Dumeco, dwingt de huidige prijzenoorlog tot het produceren van steeds goedkoper vlees. De burger zegt iets anders dan wat hij uiteindelijk koopt. Hierdoor wil de retail steeds goedkoper vlees. Dit valt te realiseren door kostprijsbeheersing en innovatie. Korver is voor dierenwelzijninformatie op het vlees, zodat de burger kan kiezen. René Didde vraagt of hij op het etiket 'deze kip heeft geen welzijn gekend, zit vol stresshormonen en leeft op 25 cm' wil zetten. Wat

Lees verder op pagina 3

Schuttelaar & Partners
Adviesbureau voor Maatschappelijke Communicatie BV

Dit Maatschappelijk Café werd mede mogelijk gemaakt door Wageningen UR en de Productschappen Vee, Vlees en Eieren

COLOFON

Redactie: Judith Dietvorst
en Wendy Troost
Vormgeving: Bard87
's Graveland
Fotografie: Photographics
Den Haag
Druk: Polyprint

Ondanks de hoog oplopende discussies werd er ook gelachen

Annechien ten Have en Marjolein van Huik van LTO vragen het woord

Dagvoorzitter Kees-Jaap Hin van Schuttelaar & Partners

DEBAT

“Er moet meer diervriendelijk vlees gegeten worden”

Voor Diervriendelijk vlees is in het belang van het dier, maar zeker ook voor de sector. De Nederlandse veehouderij kan alleen concurreren met vlees met toegevoegde waarde.

Tegen We moeten juist minder vlees gaan eten. Het vlees dat we eten moet wel diervriendelijk zijn.

“Ik eet alleen diervriendelijk vlees”

Voor Door vlees te eten wat in Nederland geproduceerd is, eet je diervriendelijk vlees.

Tegen Diervriendelijk vlees is een contradictie. Voor vlees worden dieren gedood, dit is dus nooit diervriendelijk.

“De vleessector kan beter innoveren dan de kostprijzen drukken”

Voor De houding van de sector met alleen lage kosten baart zorgen. Vervang de vleessector door de textielindustrie en C&A door Albert Heijn en bedenk wat er binnen enkele jaren gaat gebeuren. Kwaliteit is de toekomst.

Tegen De kostprijzen drukken is essentieel, juist om te kunnen investeren in innovatie.

Henk Jan Ormel: “Dierenwelzijn is in Oost-Europa goed geregeld door de kleinschaligheid van de landbouw”

“De Nederlandse veehouderij is op de goede weg”

Voor De Nederlandse veehouderij zet stappen op het gebied van dierenwelzijn, milieu en voedselveiligheid. Belangrijk is dat verbeteringen stap voor stap gaan. We kunnen niet elke vijf jaar een nieuwe stal neerzetten, dan gaan we ten gronde.

Tegen Het is verbijsterend dat de vleessector door wil gaan op de oude voet: ‘Rendabel produceren vanuit technologische innovatie’. Het is nu tijd voor een systeemomslag waar plek is voor dierenwelzijn. Het is de taak aan de retail en de overheid om dit te regisseren

“Met de toetreding van Oost-Europa ligt het dierenwelzijndossier stil in Brussel”

Voor Doordat er steeds meer lidstaten bijkomen wordt de besluitvorming rondom dierenwelzijn steeds complexer en daardoor vertraagd.

Tegen Door de toetreding stijgt het dierenwelzijn juist in die landen, doordat ze aan Europese eisen moeten gaan voldoen.

“Nederlandse supermarkten moeten alleen kwaliteitsvlees verkopen”

Voor Het verkopen van kwaliteitsvlees moet als een voorwaarde beschouwd worden voor een supermarkt. Door het stunten gaan supermarkten schandelijk met hun voedsel om, dit zou verboden moeten worden.

Tegen Al het vlees in Nederland voldoet al aan de productie- en kwaliteitseisen van Europa. Extra eisen zijn dus niet nodig.

“De Nederlandse overheid moet castratie van varkens verbieden”

Voor Volgens de dierenarts is castreren van varkens net zo pijnlijk bij mensen. Daarnaast is het niet nodig, maar één op de zoveel varkens zorgt voor een berengeur tijdens het braden. Je moet gewoon ballen hebben om dat stukje vlees op te eten.

Tegen Castratie moet in heel Europa verboden worden. Op dit moment houdt Duitsland dit tegen, zij willen gecasteerd vlees.

Winnares Lagerhuisdebat

Annechien ten Have is de winnares van het Lagerhuisdebat

Annechien ten Have, varkenshouder, werd door de jury als winnares van het Lagerhuisdebat gekozen door haar vaktechnische inhoud, gedrevenheid en beheerste emotie. Ten Have vertelt: “Op mijn bedrijf worden alleen varkens tot 80 kg geleverd. Daar komt geen berengeur van vrij, waardoor niet gecasteerd hoeft te worden. De Italiaanse parmaham vraagt grotere varkens en Duitsers willen alleen schnitzels als deurmatten.”

Annie Schreijer-Pierik: “Castratie van varkens kan afgeschaft worden op voorwaarde dat het vlees afgenomen wordt”

Hans Baaij (Stichting Varkens in Nood): “Mensen weten niet wat ze eten”

Vervolg van pag. 1

Journalist René Dide en Helga van Veen van de Dierenbescherming voelen de sprekers aan de tand

Korver betreft wel: “We leven echter niet op een eiland, we moeten concurreren maar we willen best het voortouw nemen bij verdere verbetering van het welzijn. We doen het nu in de varkenssector al 30 procent beter dan Europa van ons vraagt. We lopen duidelijk voorop. Dus ja, inderdaad, maar wel met als voorwaarde dat het volgens internationale standaarden gebeurt en dat het op al het vlees staat.”

Weinig ruimte

John Oosterhuis, kwaliteitsmanager bij Albert Heijn, vraagt zich af of er überhaupt nog wel ruimte is, ook voor de mens. Door hoge grondprijzen wordt ook de prijs van vlees hoger. Volgens Oosterhuis wordt zestig procent van het Nederlandse varkensvlees geëxporteerd, tien procent van het vlees dat in Nederland geconsumeerd wordt, gaat via Albert Heijn. Hierdoor is Albert Heijn een te kleine partij om grote veranderingen in de keten aan te brengen. Oosterhuis vraagt zich af of de burger zich wel realiseert dat dierenwelzijn meer kost. Hij wil graag naast biologisch vlees ook diervriendelijke producten op de markt brengen die aan hoge eisen voldoen, maar niet persé biologisch zijn. Bijvoorbeeld een traaggroeiend vleeskuiken, maar dat kan Albert Heijn niet alleen. Dit moet gezamenlijk aangepakt worden. René Dide vraagt zich af hoe Oosterhuis de link legt tussen het onder de kostprijs aanbieden van cola en peperkoek en de verkoop van scharrelvlees. Volgens Oosterhuis heeft de huidige focus op prijs geen gevolgen voor het kwaliteitsbeleid van Albert Heijn.

Samen innoveren

Toine Timmermans, Business Unit Manager Strategy & Commercial Affairs aan Wageningen UR, vindt dat de oplossing voor de patstelling tussen dierenwelzijn en prijs ligt in de drie G's. Genieten, Gemak en Gezondheid. De consument laat zich leiden door deze drie 'drivers'. De oplossing ligt o.a. in innovaties gericht op een consumentgerichte productontwikkeling. De vleessector kan een voorbeeld nemen aan DSM. DSM is van een staatsmijn veranderd in een hightech biochemiebedrijf. “Productinnovaties voor vers moeten vanuit grote producenten starten in samenwerking met o.a. de retail, zegt Timmermans. De boodschap is: doe het samen.

Helga van Veen ziet productinnovatie als middel voor dierenwelzijn nog niet zo zitten. Bij de zuivel is veel productinnovatie, maar het dierenwelzijn verbetert daar niet. Het lijkt zelfs meer op de bio-industrie, doordat koeien vaker op stal worden gehouden.

Timmermans antwoordt hierop dat goede afspraken over de verdeling van de marge in de keten nodig zijn, dit is makkelijker als er gezamenlijk wordt geïnnoveerd.

Een kritisch panel

Journalist René Dide vraagt aan Jos Ramekers of PVE een Research en Development afdeling heeft. Ramekers legt uit dat PVE dit uitbesteedt in overleg met de aangesloten bedrijven. De financiering doet PVE wel. In de EU loopt bijvoorbeeld een vijfjarig onderzoeksproject naar objectieve parameters voor dierenwelzijn in de kalvesector, PVE is hier medefinancierder van. Samen met Helga van Veen, hoofd groep beleid, dier en maatschappij van de Dierenbescherming, vormde René Dide op 5 april het maatschappelijk panel, dit jaar nieuw bij het Maatschappelijk Café. Samen stelden de panelleden kritische vragen aan de sprekers. Zo vroeg René Dide zich af of de vleesproductie niet verdwijnt uit Nederland en hoe het verkopen van cola en peperkoek onder kostprijs kan bijdragen aan de verkoop van scharrelvlees. Helga van Veen wilde weten waarom het in andere landen wel lukt om kwaliteitsvlees te verkopen en of producenten alleen leveren wat de markt vraagt of ook een eigen verantwoordelijkheid hebben richting dierenwelzijn.

Jos Ramekers:

“PVE is hét platform om het welzijn in de veehouderij collectief aan te pakken zonder dat de productie over de grens wordt gejaagd, omdat kosten te hoog worden.”

Siem Korver:

“We doen het nu in de varkenssector al 30 procent beter dan Europa van ons vraagt. We lopen duidelijk voorop.”

John Oosterhuis:

“Er is een grote behoefte aan dierenwelzijn onder de burgers, maar realiseren ze zich wel dat dit meer kost?”

Toine Timmermans:

“De oplossing voor de patstelling tussen dierenwelzijn en prijs ligt in de drie G's. Genieten, Gemak en Gezondheid.”

Uit de media

Dierenwelzijn staat in het middelpunt van de belangstelling. Een greep uit recente publicaties in de media.

Welzijnsmeter voor vleeskalveren

De kalvesector wil een welzijnsmeter ontwikkelen voor vleeskalveren. Het beoogde systeem voor onfarm monitoring van welzijn van vleeskalveren heeft als belangrijkste oogmerk dat systematisch diergegevens worden verzameld, waarmee op een objectieve manier kan worden vastgesteld of een bepaald welzijnsniveau daadwerkelijk wordt gerealiseerd en gehandhaafd. In eerste instantie is de meter bedoeld voor de kalverhouder, maar hij kan ook een rol spelen in kwaliteitsborgingsystemen (Agrarisch Dagblad, 13 april 2005).

Dierenwelzijnsscore op etiket

Landbouwminister Veerman heeft voorgesteld om op etiketten van dierlijke producten met één of meerdere stippen aan te geven hoe diervriendelijk het geproduceerd is. Het wettelijk minimum krijgt bijvoorbeeld één stip, diervriendelijke producten krijgen meer stippen. LEI is bezig met een vierjarig onderzoeksprogramma naar de index voor dierenwelzijn. Uit een eerste rapport blijkt dat consumenten vooral willen dat dierenwelzijn gewoon goed geregeld is zodat ze zich daar geen zorgen over hoeven te maken. Een index voor dierenwelzijn kan bijdragen aan de concurrentiepositie van supermarkten, kleine winkeliers en horeca (Wageningen Bulletin, 20 januari 2005).

Castreren

Dierenwelzijnsorganisaties protesteren al jaren tegen het castreren van biggen zonder verdoving. Op het Praktijkcentrum voor duurzame en biologische varkenshouderij van de Animal Sciences Group wordt onderzoek gedaan naar verdoofd castreren. Oppakken en verdoven van biggen is een handeling die, net als onverdoofd castreren, stress oplevert. Naar welke handeling de meeste stress oplevert wordt nu onderzoek gedaan (Wageningen Bulletin, 31 maart 2005). Om zo snel mogelijk een einde te maken aan het castreren van biggen, ziet de Dierenbescherming het ontwikkelen van een detectiemethode voor berengeur als beste en meest gewenste oplossing. Daarnaast moeten er fok- en verzorgingsmaatregelen genomen worden die de kans op het ontstaan van berengeur verminderen (Dierenbescherming, 30 maart 2005).

De patstelling voorbij

Schuttelaar & Partners vertaalt maatschappelijke trends, opinies en signalen in strategisch en praktisch communicatieadvies op het gebied van life-sciences. Bijvoorbeeld als het gaat om het creëren van draagvlak voor een beleid of het aangaan van een dialoog over een actueel thema als dierenwelzijn. De koppeling van inhoudelijke kennis van voeding, gezondheid, milieu, landbouw, biotechnologie en dierlijke productie aan een uitgebreid netwerk en communicatie-expertise maakt het bureau uniek. In 2005 organiseert Schuttelaar & Partners voor de vierde keer een serie Maatschappelijk Cafés, ditmaal onder het motto 'Realiteit of vrome wens, de patstelling voorbij'. U kunt nog deelnemen op 31 mei ('Biotechlandbouw: doorbraak of eeuwige belofte').

Aanmelden kan via: maatschappelijkcafe@schuttelaar.nl of tel. 070-318 44 44.

www.schuttelaar.nl

Debatleider Gijs Weenink en Jan Odink van Nepluvi

Netwerken tijdens het lopend buffet

Judith Dietvorst en Simone de Jong van Schuttelaar & Partners

De PVE

De Productschappen Vee, Vlees en Eieren (PVE) spannen zich in als platform, informatiebron, initiatiefnemer en financier vanuit en voor de Nederlandse vee-, vlees- en eiersector. Als koepelorganisatie richten de PVE zich op duurzame én sociaal-economisch gezonde bedrijfstakken, die marktgericht én maatschappelijk verantwoord produceren. De PVE opereren tussen het eigen bedrijfsleven en de overheid en dienen daarmee het sectorbelang of een meer algemeen belang, maar meestal beiden. De taken van de PVE vallen uiteen in autonoom werk voor de sectoren en taken van de nationale of Europese overheid in het zogeheten medebewind. Zie ook www.pve.nl

Wageningen UR

Nederland is, vergeleken met andere Europese landen, heel sterk in de dierlijke productie. De sector staat op een hoog niveau. Dat is mede te danken aan de sterke kennisinfrastructuur waarbinnen Wageningen UR een belangrijke rol speelt. De sector kampt met dilemma's. Zij onderkent de maatschappelijke vragen en eisen omtrent het welzijn van dieren, terwijl tegelijkertijd de consument niet echt geneigd blijkt al te veel extra te betalen voor producten die volgens die eisen zijn geproduceerd. Een ander dilemma is dat de Nederlandse sector niet op een eiland produceert, maar te maken heeft met sterke internationale concurrentie vanuit landen die niet met deze druk kampen. Een derde dilemma is dat welzijnseisen soms haaks staan op milieueisen. Al met al uiterst belangrijk, belangwekkende en interessante vraagstukken die de basis vormen voor diepgaand wetenschappelijk onderzoek met een grote maatschappelijke impact. De afgelopen jaren heeft Wageningen UR haar bijdrage geleverd en dat zal ze blijven doen. Het gaat immers om kwaliteit van leven, voor zowel mens als dier. En dat is onze missie.